

Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

Sakarya University Faculty of Law Journal

e-ISSN : 3023-6894
Yayıncı/Publisher: Sakarya Üniversitesi

Cilt/Vol. 14, Sayı/No. 1, 391-406, 2026
DOI: <https://doi.org/10.56701/shd.1976844>

Araştırma Makalesi / Research Article

Boşanma Sonrası Kişilerin Özel Hayatlarının Gizliliğinin Korunması ve Sır Saklama Yükümlülüğü

The Right to Privacy and Confidentiality of Individuals After Divorce

Bilal Atılkan

Karabük Üniversitesi, Yenice Meslek
Yüksek Okulu, Mülkiyet Koruma ve
Güvenlik Bölümü,
Karabük, Türkiye
bilalatilkan@karabuk.edu.tr

Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi,
Medeni Hukuk Anabilim Dalı,
Eskişehir, Türkiye
bilalatilkan@anadolu.edu.tr

Öz: Özel hayatın korunması gerekliliği, kişinin yaşamının her evresinde önemini korumuştur. Özellikle boşanma davası ve sonrası, özel hayat alanının en fazla ihlal edildiği dönemlerden biridir. Boşanma sonrasında özel hayat alanını doğrudan koruyan bir norm bulunmamaktadır. Bu sebeple özel hayatın dolaylı olarak korunduğu normlar tespit edilmelidir. TMK m. 173/II’de kadının boşandığı eşinin soyadını taşımaya devam etmesi bu çerçevede değerlendirilebilir. Nitekim soyadı kişinin özel hayatının bir unsurudur. Bir diğer hukuki dayanak, kişinin ifade ve düşünceyi yayma özgürlüğünün TMK m. 2 ışığında dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanım yasağı kapsamında sınırlandırılmasıdır. Son olarak TMK m. 185/III’te ifade edilen evlilik birliğinde var olan sadakat yükümlülüğünün, sözleşme sonrası bir etki olarak devam etmesi gerekliliği, bir diğer hukuki dayanak noktasıdır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Birliği, Boşanma, Özel Hayat, Mahremiyet, Sır Saklama

Geliş Tarihi/Received: 22.06.2026
Kabul Tarihi/Accepted: 23.07.2026
Yayınlanma Tarihi/ Published Online:
29.07.2026

Abstract: The necessity of protecting private life has remained important throughout every stage of a person’s life. Divorce proceedings and their aftermath are particularly significant periods for the violation of private life. There is no direct legal provision protecting private life after a divorce. Therefore, norms that indirectly protect private life must be identified. Article 173/II of the Turkish Civil Code, which allows a woman to continue using her divorced spouse’s surname, can be evaluated within this framework. Indeed, a surname is an element of a person’s private life. Another legal basis is the limitation of a person’s freedom of expression and dissemination of thought under Article 2 of the Turkish Civil Code, within the scope of the principle of good faith and the prohibition of abuse of rights. Finally, Article 185/III of the Turkish Civil Code, which states that the obligation of fidelity existing within the marriage union must continue as a post-contractual effect, constitutes another point of legal support.

Keywords: Marriage Union, Divorce, Private Life, Privacy, Confidentiality

Extended Abstract

Modern legal norms protect individuals not only against state interventions but also in relationships where the closest bonds are established, such as marriage. In this respect, one area requiring protection is the post-divorce period. Indeed, information learned during marriage carries the risk of being disclosed after divorce. As is known, marriages are built on mutual trust and loyalty. This situation leads to the sharing of much confidential information between spouses during marriage. However, the fate of this information after the dissolution of marriage is uncertain. Indeed, actions aimed at revenge or public humiliation after divorce result in the violation of the parties' private lives. While there is no single agreed-upon definition of private life, the Turkish Dictionary defines it as a person's unique way of life, lifestyle, attitudes and behaviors concerning themselves; personal life and private life. In this area, a person has the opportunity to freely develop their material and spiritual existence. Therefore, how a person's private life can be protected in the post-divorce period and the legal basis for this protection must be determined.

Turkish law contains numerous regulations concerning the right to privacy and protection of private life. Article 20 of the Constitution, which regulates everyone's right to respect for their private and family life, and the third paragraph added to this article, which includes the right to protection of personal data, provide constitutional guarantees. Subsequently, the Law No. 6698 on the Protection of Personal Data, adopted in 2016, established a more detailed regulation for personal data, which is an element of private life. Unauthorized interference with a person's private life is subject to sanctions under the Turkish Penal Code No. 5237. Indeed, violation of the privacy of private life, unauthorized recording or transfer of personal data, and failure to destroy data are among the actions regulated as crimes. However, the lack of a regulation concerning the protection of private life in the Turkish Civil Code No. 4721 is noticeable. Moreover, despite the prevailing view that private life and personal data are a part of personality, the inclusion of a norm directly regulating and protecting this area within the Turkish Civil Code is a necessity. Given the sensitivity of the post-divorce period, particularly regarding the private lives of the parties involved, it would be appropriate to protect this area within the framework of different legal norms.

Identifying the norms that directly and indirectly protect private life in the post-divorce period is crucial to the essence of this study. As mentioned, there is no specific provision regulating the post-divorce period. Therefore, the focus should be on norms that can provide indirect protection. First, the obligations imposed on spouses in Article 185/III of the Turkish Civil Code should be examined. Indeed, the legislator has regulated rights, powers, and obligations for spouses in many areas, such as cohabitation, mutual assistance, jointly ensuring the happiness of the marriage, and the care and education of children. The duty of fidelity is one of these duties. There are also obligations that fall under the scope of the duty of fidelity but directly concern private life, such as confidentiality and the disclosure of information. Therefore, starting from the view that the marriage union is a contract specific to family law, the impact of the duty of fidelity on the post-contractual period can be discussed. Furthermore, it is understood that the duty of fidelity is directly regulated within the legislation in some private law contracts. Attorney-client and service contracts serve as examples of this idea. It is generally observed that the legal relationships in which the duty of fidelity is specifically regulated are mostly based on a strong relationship of commitment and trust. As can be seen in the employment contract, the employee is obligated to keep confidential and not disclose any information learned during the employment relationship, even after the contract ends. As can be seen, when trust forms the basis of a legal relationship, the obligation to maintain confidentiality extends beyond the contract. Therefore, the absence of an obligation to maintain confidentiality after divorce in a legal relationship with a more intense commitment and trust, such as marriage, stands out as a deficiency.

Another factor affecting private life after divorce is the right granted to women under Article 173/II of the Turkish Civil Code to retain their ex-spouse's surname. As clearly stated in ECHR judgments, a surname is an element of a person's private life. Therefore, the use of a surname, which is an element of private life, indirectly affects private life within the framework of Article 173/II of the Turkish Civil Code. When a woman uses her ex-husband's surname, she must be careful not to harm his reputation, honor, and dignity. Indeed, this harm would also constitute an unlawful interference with private life. Finally, there is the limitation of a person's freedom of expression and thought within the framework of the right to privacy. As is known, Article 26 of the Constitution states that everyone has the freedom to express and disseminate their thoughts and opinions. This right exists not only in the context of individual-state relations but also between private legal entities. However, the unlimited use of this right can violate the rights of others. Indeed, a person's use of their freedom of expression and thought in a way that violates the private life of their ex-spouse can lead to unlawful consequences. Therefore, the exercise of this right should be evaluated within the framework of Article 2 of the Turkish Civil

Code (TMK). According to Article 2 of the TMK, the exercise of a right must be based on the principle of good faith. The rights stipulated in the Constitution should also be considered within this scope. Therefore, when disclosing information and facts related to the marriage, a person should not harm the right to privacy of their divorced spouse. The law explicitly prohibits the abuse of a right. Within this framework, it is possible to explain the privacy of private life in the post-divorce period within three legal frameworks.

Giriş

Türk Medeni Kanunu'nun kabulünden günümüze uzanan yüz yıllık tarihsel süreçte kişilik haklarının korunması ve özel hayatın mahremiyeti, Türk Hukukunun en önemli ve güncel konularından birini oluşturmaktadır. Günümüz hukuk normları, kişiyi sadece devletin müdahalelerine karşı korumakla kalmayıp, diğer bireylerin hatta en yakın ilişki içinde olduğu kişilerin eylemlerine karşı da korumaktadır. Bu koruma kapsamında yer alan unsurlardan biri de eşlerin evlilik sürecinde birbirleri ile paylaştığı bilgileridir. Özellikle eşler bakımından hassas nitelik barındıran bu bilgiler evliliğin sonlanması ile ifşa edilme riski de barındırmaktadır. Bu bağlamda özellikle boşanma kararı sonrasındaki süreçte kişilerin özel hayatlarının gizliliği ve sır saklama yükümlülükleri üzerinde durulması gerekmektedir.

Evlilik birliğinin temelinde eşler arasındaki karşılıklı güven ve sadakat duygusu yer almaktadır. Eşler, bu süreçte hayatlarının en mahrem alanını, sır mahiyetindeki pek çok bilgiyi birbirleri ile paylaşmaktadır. Ancak boşanma kararı ile eşler arasındaki resmi birliktelik sona ermekte, evlilik sürecinde edinilen mahrem nitelikteki bilgilerin akıbeti ise belirsiz kalmaktadır. Bu bakımdan sadakat yükümlülüğünün evlilik birliğinin sona ermesi sonrasında ne ölçüde devam edeceğinin ve boşanan eşlerin özel hayatlarının gizliliğinin korunmasının nasıl sağlanabileceğinin güncel yargı kararları ve doktrin ışığında değerlendirilmesinde yarar vardır. Bu çalışmada öncelikle özel hayat kavramı ve bu kavrama ilişkin Anayasal düzenlemeler ile Türk Ceza Kanunu kapsamında yasal çerçeve ele alınmaktadır. Akabinde boşanma sonrası tarafların özel hayatlarının korunması ve sır saklama yükümlülüklerinin 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu kapsamında hukuki dayanakları incelenmektedir.

I. Özel Hayat Kavramı, Kapsamı ve Hukuki Koruması

A. Özel hayatın tanımı ve içeriği

Kişi, toplumun bir parçası olarak diğer bireylerle sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşimin bir sonucu olarak hukuk düzeni bazı toplumsal ilişkileri kurallara bağlamaktadır. Bu durumun neticesinde ise hem toplumsal hem de hukuksal ilişkiler meydana gelmektedir¹. Kişinin taraf olduğu hukuksal ilişkilerin birçoğu ise özel yaşamı doğrudan veya dolaylı yönden etkilemektedir. Örneğin kamu veya özel sektörde istihdam ilişkisinin kurulması durumunda, bu durumun sağladığı menfaatlerden yararlanmak isteyen kişinin, medeni durum, çocuk sayısı, tedavi geçmişi, geçirdiği hastalıklar gibi özel hayat alanını ilgilendiren birtakım bilgilerini paylaşması gerekir. Nitekim bu ve buna benzer pek çok hukuksal ilişki, kişinin özel hayat alanını doğrudan etkilemektedir.

Özel hayat kavramının kapsamını ve içeriğini izah edebilmek için öncelikle tanımının yapılması gerekmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK)'da yer alan tanıma göre özel hayat; kişinin kendine özgü yaşayışı, yaşama tarzı, kendisini ilgilendiren tutum ve davranışı; öz yaşam ve özel yaşam şeklinde ifade edilmiştir. Literatürde ise özel hayat kavramı üzerinde uzlaşılmış tek bir tanım bulunmamaktadır. Sadece belirli kişilerle paylaşılan, bunun dışındaki kimselerden muhafaza edilen ve kişiliğin serbestçe geliştirilmesine olanak sağlayan yaşam alanı şeklindeki ifade özel hayat kavramını tanımlamak için yeterlidir². Maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilebilmesi, kişinin yaşamını bu alanda huzur ve güven içerisinde serbestçe sürdürebilmesi ile ilişkilidir. Nitekim yaşantısı sürekli gözetlenen ve her an müdahale tehdidi altında olan bir kimsenin kişiliğini istediği şekilde özgürce geliştirebilmesi mümkün değildir.

Özel hayat alanının içeriği genellikle üçlü bir ayırım esas alınarak belirlenmektedir. Buna göre özel hayat, herkesle paylaşılan ve herhangi bir kimsenin erişiminde sakınca görülmeyen ortak alan, aile veya iş hayatı gibi yalnızca belirli bir grup ile paylaşılan özel alan ve kimse ile paylaşılmak istenmeyen ve erişilmesi durumunda ağır sonuçlar doğuran giz alanından oluşmaktadır. Öğretide de genel olarak kabul gördüğü üzere özel hayat kavramı, kişinin sırları, sağlık durumu, inanç dünyası, ailevi ilişkileri, iletişim kayıtları, cinsel yaşamı gibi unsurları barındıran oldukça geniş bir içeriğe sahiptir.

¹ Yusuf Ziya Polater, *Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2010), 6.

² Kemal Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020), 201.

B. Türk hukukunda özel hayatı korumaya yönelik düzenlemeler

Modern hukuk anlayışının ve demokratik toplum düzeninin en temel gerekliliklerinden biri bireysel mahremiyetin devlet güvencesi ile koruma altına alınmasıdır. Esasen mahremiyetin korunması ile toplumu oluşturan bireyler arasındaki uyum ve denge sağlanmaktadır. Nitekim yasa koyucu bireyin mahremiyet beklentisini, özel hayat kavramının sınırlarını belirleyerek karşılamaya çalışmaktadır. Türk Hukukunda özel hayatın korunmasını içeren düzenlemelerin çok yönlü bir yapıyla ele alındığı görülmektedir. Gerek normlar hiyerarşisinin en üst kategorisinde yer alan anayasa hükümleri gerekse yasal düzeyde oluşturulmuş ayrıntılı düzenlemeler, kanun koyucunun özel hayatın korunması gerekliliğine verdiği önemin bir göstergesidir.

1. Anayasal güvence ve özel hayatın korunması

Özel hayata saygı hakkı ve bu hakkın korunmasına yönelik beklentinin günümüze yakın zamanlarda oluştuğu ifade edilebilir. Özellikle bu konudaki toplumsal farkındalığın yerleşmesi ile yasa koyucunun konuyu ele alışının, zamansal açıdan paralellik gösterdiği söylenebilir. Nitekim teknolojik olanaklar insanlığın yararına olduğu kadar kişilerin özel hayat alanlarına yönelik tehdidi de artırmıştır. Bu gelişme karşısında bireyin savunmasız kalışı, konunun anayasal zeminde ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Toplumda oluşan bu ihtiyacın giderilmesi ve devletin özel hayatın gizliliğini bir hak olarak Anayasa metni ile teyit etmesi, devletin oto kontrol mekanizmasının bir görünümü olduğu kadar vatandaşlar için de bir yükümlük doğurmuştur. Nitekim toplumu oluşturan bireyler, Anayasa ile korunma altına alınmış olan haklara saygı göstermek ve ihlal etmemekle yükümlüdür. Konuya evlilik birlikleri açısından bakıldığında, eşlerin de aynı zamanda birer vatandaş olarak anayasal hak ve yükümlülüklerle sahip oldukları görülmektedir. Bu bakımdan özel hayatın korunmasını isteme hakkı, eşler bakımından da anayasal düzeyde korunmaktadır. Kaldı ki boşanmış bir kimsenin özel hayatının kısıtlanmasını gerektiren bir durum bulunmadığı gibi bu kişiler toplumdaki diğer bireyler gibi eşit düzeyde özel hayatın gizliliğini isteme hakkına sahiptirler. Bu bakımdan öncelikle özel hayatın gizliliği ve korunmasına yönelik anayasal düzenlemelere kısaca değinilmesinde yarar vardır.

Özel hayatın gizliliğini anayasal düzeyde konu alan hükümler ilk olarak 1961 Anayasası'nda yer almıştır. 1961 Anayasası'nın Özel Hayatın Gizliliği başlıklı 15. ve Konut Dokunulmazlığı başlıklı 17. maddesi, özel hayatın korunmasına yönelik düzenlenmiş ilk metinlerdir. 1961 Anayasası'nın sahip olduğu özgürlükçü anlayış ile bireyin devlete karşı korunması gereken bir alanının varlığı, açık ve bağımsız bir hak kapsamında tescil edilmiştir.

1982 Anayasası'nda ise özel hayatın gizliliği hakkının varlığı korunmuştur. Anayasa'nın Özel Hayatın Gizliliği başlıklı 20. maddesinde *"Herkes, özel yaşamına ve aile yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel yaşamın ve aile yaşamının gizliliğine dokunulamaz"* ifadeleriyle hakkın kapsamı genişletilmiştir. Nitekim 1961 Anayasası'ndan farklı olarak 1982 Anayasası'nda aile yaşamına saygı ve aile yaşamının gizliliği kavramları da Anayasa metnine dâhil edilmişlerdir. Söz konusu düzenleme göstermektedir ki, özel hayat kavramı sadece bireyin kişisel alanı ile sınırlı kalmayan, toplumsal yapının bir unsuru olan aile hayatını da yakından ilgilendiren bir husustur.

Özel hayatın bir unsuru olan kişisel veriler, 2010 yılındaki değişiklik ile Anayasal metne dâhil edilmiştir. Nitekim 12 Eylül 2010 tarihli Anayasa referandumu ve 5892 sayılı Kanun ile kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı, Anayasa'nın 20. maddesine eklenen fıkra ile anayasal güvence altına alınmıştır. Söz konusu metne göre; *"Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."* İlgili düzenlemeden anlaşılabileceği üzere kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliği kapsamında Anayasa metnine dâhil edilmiştir³. Ayrıca kişisel verilerin korunması amacıyla yapılacak düzenlemelerin kanun ile gerçekleştirilebileceğine ilişkin ifade yakın zamanda bu alanda kabul edilen 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun da habercisi olmuştur.

2. Türk Ceza Kanunu kapsamındaki düzenlemeler

Özel hayat alanının ihlaline yönelik yaptırımların en ağır şekliyle düzenlendiği normların başında ceza hukuku alanında yer alan hükümler gelmektedir. Boşanma kararı sonrası taraflar arasında devam eden husumet ve intikam alma düşüncesi veya yargılama süreci devam ederken delil etme amacıyla

³ Anayasa düzenleme ile doğrudan sağlanan bu güvencenin yanısıra hukuk devleti ilkesi, konut dokunulmazlığı ve haberleşme hürriyeti gibi knouların düzenlendiği hükümler çerçevesinde dolaylı bir koruma sağlanmaktadır. Bkz. Ali Korkmaz, "İnsan Hakları Bağlamında Özel Hayatın Gizliliği Ve Korunması", *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 3 (2014), 101; Bahri Öztürk vd., *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Teorik ve Pratik El Kitabı* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2021), 48.

gerçekleştirilen müdahaleler çoğunlukla özel hayat alanlarının ihlali ile sonuçlanmaktadır. Bu durumun en sık karşılaşılan örnekleri arasında evlilik sürecinde elde edilen bilgilerin ya da kaydedilen görüntü veya videoların boşanma kararı sonrası sosyal medyada veya sanal ortamda ifşa edilmesi gösterilebilir. Benzer şekilde ses kayıt cihazı ile iletişim içeriklerinin elde edilmesi, takip cihazı ile konum bilgisine erişilmesi hem özel hayat alanının hem de kişisel verilerin gizliliğinin ihlali anlamına gelen eylemlerden bazılarıdır. Genellikle boşanma öncesi bir aile olarak ortak bir fiziksel mekânın paylaşılması, çoğu kez bahsedilen eylemleri gerçekleştiren eş için imkan kolaylığı sağlamaktadır. Bu bağlamda özel hayatın ve kişisel verilerin korunmasına yönelik ceza hukuku normlarının düzenlendiği 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun incelenmesinde yarar vardır⁴.

Boşanma süreci ve sonrasında taraflar arasında ortak yaşam çoğunlukla sona ermektedir. Bu bakımdan boşanan eşler, boşanma kararının kesinleşmesi ile artık velayet veya nafaka gibi konular üzerinden birbirleri ile hukuksal ilişki kurmaktadır. Bu durum, belirli konular haricinde tarafların özel hayat alanlarının kesişmesi için ortak bir zeminin bulunmadığını göstermektedir. Bu sebeple ortak konutun kim tarafından kullanılacağına dair mahkeme kararının bulunması veya fiili bir ayrılığın var olması ihtimalinde izinsiz şekilde konuta girilmesi TCK m. 134 kapsamında özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu oluşturmaktadır. İlgili madde metninde; “(1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır. (2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.” denilmek suretiyle özel hayatın gizliliği hakkının hem ihlali hem de ifşası halinde uygulanacak yaptırımlar belirlenmiştir. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararda; “sanığın, şikayetçi ile beraberlikleri dönemde çekinmiş oldukları ve sanıkla aralarındaki ilişkinin varlığını ve boyutunu kendisinde saklı tutan şikayetçinin özel hayatına ilişkin görüntülerini ve şikayetçinin göğüs bölgesinin çıplak resmini onun rızası dışında ifşa eden sanığın sübut bulan eylemin TCK'nın 134/2. madde ve fıkrasında düzenlenen “özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu oluşturduğu” açıkça belirtilmiş, evlilik birliği veya beraberliğin sonlanması ile intikam ya da acı verme amaçlı bu tür eylemlerin hukuk düzenince suç olduğu kabul edilmiştir⁵.

Boşanma sonrası gündeme gelebilecek bir diğer ceza hukuku normu TCK m. 135'de düzenlenmiş olan kişisel verilerin kaydedilmesi suçudur. Öncelikle belirtmek gerekir ki, kişinin resmi, sesi veya kimlik bilgileri gibi unsurlar kişisel verilerinden yalnızca birkaçıdır⁶. Kişi, kendi özgür iradesi ile bu verileri üçüncü kişilere açıklayabilir veya bu kişiler ile paylaşabilir. Ancak daha önce de ifade edildiği gibi günümüz teknolojisinin sunmuş olduğu imkânlar kişisel verilerin hukuka aykırı yollarla elde edilmesini kolaylaştırmaktadır⁷. Casus yazılımlar vasıtasıyla izinsiz şekilde iletişim kayıtlarının elde edilmesi, bu durumun en sık karşılaşılan örneğidir. Kişisel verilerin kaydedilmesi eyleminin boşanma sonrası taraflar arasında işlenmesi halinde TCK m. 135 hükmü uygulanmaktadır. İlgili hükme göre “(1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Kişisel verinin, kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırkı kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda birinci fıkra uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılır.”. Özellikle evlilik birliği devam ederken eşler arasındaki güven ve sadakat ilişkisi birçok kişisel bilginin rıza dahilinde paylaşılmasına zemin oluşturmaktadır. Boşanma sonrası ise bu bilgilerin kullanılarak kişinin resmi ya da özel bağlantılarında kullandığı şifrelere erişilmesi mümkün olabilmektedir. Bu husus ise kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde ele geçirilmesi eylemini oluşturmaktadır.

Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak bir başkasına verilmesi, yayılması veya ele geçirilmesi TCK kapsamında ayrı birer suç tipini oluşturmaktadır. Nitekim boşanma sonrası kişisel verilerin taraflarca ele geçirilmesi veya izinsiz olarak üçüncü kişilere aktarılması, ilgili kişinin verileri üzerindeki kontrol hakkını yitirmesine de sebep olmaktadır. Nitekim konuya ilişkin düzenleme TCK m. 136'da “Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” ifadesiyle düzenlenmiştir. Yargıtay konuya ilişkin olarak vermiş olduğu bir kararda boşanma davası devam eden eşin, diğer eşe ait telefon görüşme dökümlerini mahkeme dosyasından alarak o eşin babasına gönderilmesi eylemini TCK m. 136 kapsamında suç olarak nitelendirmiştir⁸.

⁴ İlgili ceza normlarında her ne kadar suçun işlenir biçimleri farklılık arz etse de bu maddelerin temelindeki ortak düşünce kişinin rızası olmaksızın özel veya gizli yaşam alanına her türlü müdahalenin cezalandırılmasıdır. Bkz. Zeki Hafızogulları - Muharrem Özen, “Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar”, *Ankara Barosu Dergisi* 4 (2009), 17.

⁵ Yargıtay 12. Ceza Dairesi (Yargıtay), K. 2020/5240 (19 Ekim 2020).

⁶ İlgili madde ile korunan hukuki değer özel hayatın gizliliği hakkı olduğu belirtilmektedir. Bkz. Kerim Kılıç, “Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m.135)”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/1 (2021), 5.

⁷ Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 201.

⁸ “Somut olayda; sanık ile katılanın resmi nikahlı evli olup aralarında boşanma davası bulunduğu, dava sırasında sanığın talebi üzerine katılanın kullanmakta olduğu cep telefonu hattının son 2 yıla ait ayrıntılı görüşme dökümlerini içerir HTS raporlarının getirilerek dava dosyasına konulduğu, sanığın, HTS raporlarını dava dosyasından alarak katılanın babası Ali ile abisi Mehmet'e gönderdiği olayda; katılanın kim ile ne zaman, hangi sıklıkla, hangi süreyle görüştüğüne ilişkin görüşme dökümlerini içerir HTS

C. Özel hayatın kapsamını oluşturan ortak alan, özel alan ve giz alanı

Kişilerin özel hayatının kapsamı yaşam boyunca sabit kalmamaktadır. İçinde bulunulan statü, toplumsal konum, iş ve aile çevresi gibi faktörler kişilerin özel hayat alanının kapsamını doğrudan etkilemektedir. Bu bakımdan evlilik birliği gibi boşanma kararı da kişilerin yaşamlarını ve özel hayatlarını doğrudan şekillendiren hukuksal süreçlerden bazılarıdır.

Özel hayatın kapsamını iç içe geçmiş üç çembere benzetmek mümkündür⁹. Bunlar genellikle ortak alan, özel alan ve giz alanı şeklinde ifade edilmektedir. Alan teorisi olarak da adlandırılan bu düşünceye göre kişinin özel hayatı, bu üç alt alanın birleşiminden oluşmaktadır¹⁰. Esasen bu üç alanın kesin çizgilerle birbirlerinden ayrılması oldukça zordur. Nitekim bir değer ya da olgunun mahremiyet seviyesi kişiden kişiye değişkenlik gösterilebilir. Bu değerlendirmeyi belirleyen en temel etken ise o olgu ya da değere atfedilen gizlilik derecesidir. Bu durumu evlilik birlikleri açısından da yorumlamak mümkündür. Evli kişilerin hayat görüşleri, içinde yetiştiği kültürel ortam veya aldığı eğitim, bir davranışın ya da değerın özel hayatın hangi alt alanına dâhil olacağını belirleyen faktörlerdendir. Örneğin tatilde beraber çekinilen bir fotoğraf, evli bir çift için mahrem nitelikli olup giz alanında kalması gerekirken başka bir evli çift için sosyal medyada paylaşılmasında sakınca görülmeven ortak alanın bir unsuru olarak değerlendirilebilmektedir. Evli kişilerden her birinin karakter özelliği, evlilik kurumuna bakış açısı veya dini inanışlar ilgili unsurun gizlilik seviyesinin belirlenmesinde ayrıca etkili olabilmektedir. Örneğin iletişim bilgisinin izinsiz paylaşılması halinde ortaya çıkabilecek zararlı sonuçlar hakkında bilgi sahibi olan kişi, bu unsurun giz ya da özel alanda kalmasını tercih ederken bu durum hakkında öngörüsü bulunmayan bir kimse için bu unsur ortak alan kapsamında değerlendirilmektedir. Konunun daha net anlaşılabilmesi için bahsedilen üç alt alan hakkında kısaca bilgi vermek gerekmektedir.

Ortak alan, kişinin gizlilik beklentisi olmaksızın, davranışlarını ve bilgilerini üçüncü kişilerin erişimine açık tuttuğu, üç alan teorisindeki en dış çemberi oluşturan alandır. Bu alanda yer alan unsurlar çoğunlukla kişinin toplum ile etkileşiminin sağlanması için gerekli olan bilgilerden oluşmaktadır. Ad ve soyadı, meslek, çalıştığı kurum, sosyal medya kullanıcı bilgileri, e-posta adresi gibi bilgiler ortak alan kapsamında yer alan unsurlardan bazılarıdır. Esasen bu bilgilerin herkesin erişimine açık olması kişinin sosyal veya çalışma hayatını sürdürebilmesi için de gereklidir. Ortak alanın en belirgin özelliği üçüncü kişilerin bu alana erişim sağlamasına kişinin rıza göstermesidir. Ancak unutulmamalıdır ki bir unsurun ortak alanda yer alması, o unsurun özel hayat kapsamından çıktığı ve korumasız kaldığı anlamına gelmemektedir. Örneğin kişinin çalışmış olduğu kurumun internet sitesinde fotoğrafının yer alması, bu unsurun ortak alanda yer aldığını göstermektedir. Nitekim herhangi bir kişi bu bilgilere ek bir rıza gerekmesizin erişebilmektedir. Ancak söz konusu fotoğrafın alınarak farklı platformlarda amacı dışında işlenmesi veya kişinin manevi değerlerine zarar verecek şekilde kullanılması, hukuka aykırı bir eylem olup hukuki ve cezai normlar çerçevesinde yaptırıma tabi tutulmaktadır.

Özel hayat alanının ikinci kategorisini özel alan oluşturmaktadır. Bu alanın temel özelliği kamunun erişimine kapalı olması ancak belirli kişi ya da gruplarla da paylaşılmasıdır. Kişinin birlikte yaşadığı kimseler, arkadaşlık ilişkileri veya çalışma hayatı, özel alanın paylaşıldığı sosyal çevrelerden bazılarıdır. Kişinin kendi iradesi ile özel alanına dâhil ettiği bu kimselerin özel alandaki bilgilere erişmesi hukuka uygun bir eylemdir. Örneğin ortak bir aile yemeğinde çekilen fotoğrafın yine aile üyeleri arasında paylaşılması, özel alana dâhil kişiler arasında gerçekleştiğinden hukuka aykırılık oluşturmamaktadır.

Evlilik ve boşanma süreçleri de kişilerin özel alanlarını doğrudan etkilemekte ve ilgilendirmektedir. Nitekim evlilik, kişilerin özel alanlarını sınırlandırır da tamamen ortadan kaldırmamaktadır¹¹. Bu husus mevzuatta açıkça düzenlenmese de yargı kararlarında kabul edilmektedir. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararında eşlerin özel yaşamlarının birbirlerini ilgilendirdiği ancak bu durumun Anayasa ile koruma altına alınmış temel hakların önüne geçemeyeceği, özel hayatın da bu kapsamda değerlendirilerek evlilik birliğinde yasal yükümlülük alanlarında bile eşlerin her binin özel hayatlarının var olduğu ifade edilmiştir¹².

raporları kişisel veri kapsamında olup, sanığın, kişisel veri niteliğindeki HTS raporlarını hukuka uygun bir şekilde elde etmesine rağmen, kaydedilmiş haliyle hukuka aykırı olarak yaydığı, eyleminin TCK'nın 136/1. maddesine uyan verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçunu oluşturduğu ve bu suçtan sorumlu tutularak cezalandırılmasına karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, suçun nitelendirilmesinde yanlışya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması, bozma nedenidir.” Yargıtay 12. Ceza Dairesi (Yargıtay), K. 2014/18858 (29 Eylül 2014).

⁹ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 79; Ahmet Kılıçoğlu - Kumru Yılmaz Kılıçoğlu, *Kişilik Hakkı ve Korunması* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2023), 21; Ayhan Döner, “Bilgi Edinme Hakkının Sınırı Olarak Özel Hayatın Gizliliği ve Kişisel Veriler”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 26/1 (2022), 42; Ebru Gündüz - İsmail Yazıcıoğlu, “Bilgi Edinme Hakkı Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması”, *Anayasa Yargısı* 38/1 (2021), 181; Recep Tayfun - Muharrem Çetin, “Özel Hayatın Gizliliği Perspektifinden Birey – Devlet İlişkileri”, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 41 (2015), 5; Polater, *Özel Hayatın Gizliliği*, 6.

¹⁰ Kişinin hayat alanını ifade eden bu üç çember venn şeması olarak da adlandırılmaktadır. Bkz. Furkan Güven Taştan, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması* (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017), 13, 62 ve 64.

¹¹ Hafizoğulları - Özen, “Özel Hayata Karşı Suçlar”, 17.

¹² “Eşlerden birinin, özel yaşamı, evlilikle bir araya geldiği ve birlikte yaşadığı hayat arkadaşı olan diğer eş de en az kendisinininkine kadar yakından ilgilendirir. Ancak bu durum bile eşlerden her birinin birey olarak Anayasa tarafından koruma altına alınan temel haklarının diğer eş tarafından sınırlandırılması veya sınırlandırılabilirliği anlamına gelmez. Bireyin Anayasa tarafından

Boşanma davası sürecinde ise özel alan doğrudan etkilenmektedir. Daha önce ortak bir yaşamı ve konutu paylaşan çiftler, boşanma sürecine girildiğinde çoğunlukla hem ayrı konutlarda yaşamakta hem de güven ilişkisini sonlandırmaktadır. Bu durum birçok kişisel verinin ve özel alana dair bilgi ve olgunun paylaşımını sınırlandırmakta veya sonlandırmaktadır. Örneğin daha önce ortak alınan kararların etkili olduğu ve özel alana dâhil olan gelir gider bilgisi boşanma kararının alınması ile bireyselleşmektedir. Bunun gibi evlilik döneminde paylaşılmasında sakınca görülmeyen ve rıza dahilinde öğrenilen bu tür bilgilere erişim imkanı ve hukuka uygunluk zemini ortadan kalkmaktadır.

Özel hayatın kapsamında yer alan son kategoriye kişinin giz alanı ve bu alana dahil olan unsurlar oluşturmaktadır. Özel hayatın en korunaklı ve sınırlı alanı olan giz alanı, kişi için mutlak surette mahrem nitelikte bilgi ve olguları barındırmaktadır. Bu alan genellikle kimse ile paylaşılmak istenmeyen alanı ifade eder. Ayrıca bu alanın içeriği çoğunlukla kişinin sırlarından oluşmaktadır. Giz alanının en temel özelliklerinden biri de ifşa edilmesi halinde kişiyi toplum içinde küçük düşürebilecek ve manevi açıdan telafisi güç zararlar verebilecek bilgilerin yer almasıdır. Örneğin kişinin herkesten gizli tutarak yazdığı günlüğü, onun giz alanına ait olan bir unsurdur. Günlüğün kişinin rızası olmaksızın üçüncü kişilerle paylaşılması veya ifşa edilmesi, kişiye hem maddi hem de manevi zararlar verebilmektedir. Giz alanında yer alan bu unsurlar özellikle boşanma davalarında ispat aracı olarak kullanılabilir¹³. Bu sebeple kişinin giz alanının boşanma davası sürecinde ihlal edilmesi büyük olasıdır. Bu hususa verilebilecek örnekler arasında kişinin şahsi olarak kullandığı aracına dinleme cihazı yerleştirilmesi, cep telefonuna casus yazılım yüklenerek iletişim içeriklerinin kaydedilmesi veya dijital şifrelerin ele geçirilerek tedavi geçmişine ve sağlık verilerine erişilmesi gösterilebilir.

II. Boşanma Sonrası Özel Hayatın Gizliliğinin Kapsamı

Evlilikler her ne kadar karşılıklı anlaşma üzerine kurulu hukuki bir birliktelik olsa da boşanma sürecine girildiğinde genellikle çıkar çatışmaları ve hukuksal mücadele ön plana çıkmaktadır. Daha önce var olan ortak yarar ve birliğin menfaati gibi düşünceler yerini bireysel haklılık ve yargısal zafer anlayışına bırakmaktadır. Bu süreçte en sık karşılaşılan sorunlardan biri ise tarafların özel hayat alanlarının rızaları dışında ihlal edilmesidir. Nitekim çalışmanın başında da ifade edildiği üzere özel hayata ve bireysel mahremiyete saygı düşüncesi toplumda giderek yerleşmeye başlasa da boşanma davası sürecinde ve boşanma kararı sonrasında bu fikrin tam anlamıyla kabullenildiğini ifade etmek zordur. Kaldı ki boşanma davası aleyhine sonuçlanan tarafın intikam alma, acı çektirme ya da toplum önünde küçük düşürme gibi amaçlarla karşı tarafın özel hayatının giz alanına ait unsurları ifşa etmesi de ihtimaller arasında yer almaktadır. Bu sebeple öncelikle evlilik birliğinde özel hayat ve mahremiyet algısını güven ilişkisi çerçevesinde açıklamak akabinde ise boşanma kararı sonrasında özel hayatın ifşa edilme riski üzerinde durmak gerekir.

Evlilik birliğinde mahremiyet ifadesi denildiğinde akla ilk olarak evliliğe dair olguların üçüncü kişilerin algısına kapalı olması gelmektedir. Gerçekten de ortak bir yaşam paylaşmayı kabul eden iki kişi arasında mahremiyet kavramının nasıl yer bulacağını mantıksal bir açıklamasını yapmak ilk bakışta oldukça zordur. Kaldı ki evlilik birliğinin doğası, mahremiyet ve özel hayat sınırlarını temel haklar aleyhine daraltmaktadır. Ancak çalışmanın başında Yargıtay görüşü ile de vurgulandığı gibi evlilik birliğinde eşler arasında özel hayat alanının varlığı ile birliğin gereklilikleri arasında muntazam bir dengenin sağlanması gerekmektedir. Bu dengenin bozulması ya evlilikteki güven ilişkisini zedelemekte ya da yükümlülüklerin ihlaline sebebiyet vermektedir¹⁴.

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 185. maddesinde eşler için birtakım yükümlülükler düzenlenmektedir. Birliğin mutluluğunu el birliği ile sağlama, birlikte yaşama ve birbirine sadık olma, bu yükümlülüklerden bazılarıdır. Eşler bu yükümlülükleri hem fiziki hem de manevi yönden ortak bir yaşam içerisinde ve karşılıklı güven temelinde yerine getirmektedir. Ortak bir konutu paylaşmanın doğal bir sonucu olarak eşler, özel alanlarını ve hatta giz alanlarını bu güven ve bağlılık çerçevesinde

koruma altına alınan temel hakları ailenin korunmasından önce gelir ve korunur. Bireyin temel haklarının diğer bireylere, eşine ve hatta devlete karşı korunması esastır. Bu nedenle evlilik birliğine ilişkin yasal yükümlülük alanlarında bile, eşlerin her birinin ayrı ayrı özel yaşam alanları vardır ve bu alanlar Anayasa tarafından koruma altına alınmıştır." Yargıtay 12. Ceza Dairesi (Yargıtay), K. 2015/2612 (16 Şubat 2015).

¹³ Emel Badur, "Boşanma Davalarında Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 162 (2022), 207.

¹⁴ Yargıtay vermiş olduğu bir kararında sadakat yükümlülüğünün özel hayatın gizliliği beklentisinden daha üstün bir konumda olduğunu belirtmiştir. İlgili kararda da ifade edildiği üzere "Evlilik birliğinde eşlerin, evliliğin devamı süresince birbirlerine sadık kalmaları yasal bir zorunluluktur. (TMK. m.185/3) Eşlerden birinin, bu alana ilişkin özel yaşamı, evlilikle bir araya geldiği ve birlikte yaşadığı hayat arkadaşı olan diğer eşi de en az kendisinin kadar yakından ilgilendirir. O nedenle, evlilikte; evlilik birliğine ilişkin yasal yükümlülükler alanı, eşlerin her birinin özel yaşam alanı olmayıp, aile yaşamı alanıdır. Bu alanla ilgili de eşlerin tek tek özel yaşamlarının değil, bütün olarak aile yaşamının gizliliği ve dokunulmazlığı önem ve öncelik taşır. Bu bakımdan evliliğin yasal yükümlülükler alanı, diğer eş için dokunulmaz değildir. Bu nedenle, eşinin sadakatinden kuşkulanan davacı-davalının, birlikte yaşadıkları her ikisinin de ortak mekânı olan konuta, eşinin bilgisi dışında ses kayıt cihazı yerleştirerek, eşinin aleni olmayan konuşmalarını kaydetmesinde bu suretle sadakat yükümlülüğü ile bağdaşmayan davranışlarını tespit etmesinde özel hayatın gizliliğinin ihlalden söz edilemez ve hukuka aykırılık bulunduğu kabul olunamaz. Aksine, aile birliğine ilişkin ortak yaşanan mekâna davalının, meşru olmayan bir amaç için arkadaşlarını kabul etmesinde, aile hayatının gizliliğini ihlal söz konusudur. Bu bakımdan sözü edilen delilin elde edilmesinde hukuka aykırılık bulunduğundan söz edilemez." Yargıtay 2. Hukuk Dairesi (Yargıtay), K. 2008/13614 (20 Ekim 2008).

paylaşmaktadır. Kaldı ki bu alanın paylaşılması bir arada yaşam sürmenin gerekliliklerinden biridir. Bir başka ifade ile gerektiğinde eşler özel hayat alanlarının en mahrem bilgilerini dahi birbirleri paylaşmak zorunda kalabilirler. Örneğin üreme kabiliyetinin bulunup bulunmaması, bulaşıcı bir hastalığa sahip olma, zararlı alışkanlıklar, madde bağımlılıkları diğer eşi de doğrudan ilgilendiren ve etkileyen, giz alanına ilişkin unsurlardandır¹⁵. Dahası paylaşılmayan bu bilgiler, evlilik birliğindeki güven ilişkisini zedeleyebilecek türdendir.

Evlilik birliğinde mahremiyetin bir diğer görünümü ise eşlerin özel hayatlarına dair unsurları üçüncü kişilerle paylaşmamasıdır. Daha önce de ifade edildiği üzere evlilik ve mahremiyet denildiğinde akla ilk olarak evlilik birliği ile toplum arasında görünmez bir duvarın varlığı gelmektedir. Esasen kişilerin mahremiyet algısına göre değişkenlik gösterebilen bu sınır, toplumun geneli tarafından kabul görmüş yazısız bir kuraldır. Nitekim evlilik birliğinde sadakat ve bağlılığın bir gereği olarak eşlerden biri, ortak bir karar alınmadıkça diğerinin rızasına aykırı şekilde üçüncü kişilerle mahrem nitelikli bilgileri paylaşmamalıdır. Bu durum eşler arasındaki güven ilişkisini zedeleyebileceği gibi evlilik birliğinin de temelden sarsılmasına sebebiyet vermektedir. Bu bakımdan evlilik birliğinde özel hayatın ifşa edilmesi boşanma sürecine sebebiyet oluşturan eylemler arasında yer almaktadır.

III. Boşanma Sonrası Özel Hayatın Gizliliği Hakkının Hukuki Dayanakları

Evlilik, iki kişinin oluşturduğu bir birlikte olsa da toplumsal yapıyı doğrudan etkileyen bir olgudur¹⁶. Bu sebeple kanun koyucu evlilik kurumunun her aşamasını mevzuatta ayrıntılı şekilde düzenleme gereği duymuştur. Nişanlanma, evlilik prosedürleri ve boşanma davası gibi tüm süreçler kamu düzenini doğrudan ilgilendirdiğinden emredici normlarla düzenlenmiştir¹⁷. Benzer şekilde boşanmanın hukuki ve mali sonuçları da kanunda detaylı olarak ele alınmaktadır. Ancak gerek yargı kararları gerekse doktrinde boşanmanın hukuki sonuçları denildiğinde akla ilk olarak velayet, nafaka veya mal rejimi gibi konular gelmektedir.

Hâlbuki boşanma ile tarafların sadece mali ilişkileri ve ortak yaşamları sonlanmamaktadır. Boşanan kişilerin özel hayatları ve kişisel alanları bu süreçten doğrudan etkilenmektedir. Bir başka ifade ile boşanma kararı sonrası kişilerin özel hayat alanları ve bu alanın her kategorisi yeniden şekillenmektedir. Bu nedenle boşanma sonrası kişiliğin bir parçası olan özel hayatı doğrudan ya da dolaylı olarak koruyan TMK hükümlerinin varlığını tespit etmek büyük önem taşımaktadır. Bu tespitten yola çıkılarak evlilik birliği sona erse dahi tarafların birbirlerinin mahremiyet beklentisine saygı gösterme ve özel hayat alanına müdahale etmeme yükümlülüğünün yasal dayanakları üzerinde durulmalıdır.

Özel hayatın kişilik ile olan ilişkisine de kısaca değinmek gerekir. Öğretide üzerinde uzlaşılan görüşe göre özel hayat, kişiliğin bir parçasıdır¹⁸. Bu durum meselenin ilk olarak TMK'nın kişiliğe ilişkin hükümler çerçevesinde ele alınmasını gerektirmektedir. Kişilik haklarını oluşturan değerler sınırlı sayıda (numerus clausus) belirlenmemektedir¹⁹. Ayrıca TMK'da kişilik haklarının düzenlendiği hükümler arasında özel hayatı doğrudan açıklayan bir maddeye de rastlanmamaktadır. Benzer şekilde boşanma sonrası süreci düzenleyen hükümler arasında da boşanan kişilerin özel hayatlarını güvence altına alan özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Özel hayatın kişiliğin bir unsuru olarak kabul edilmesine rağmen Türk Medeni Kanunu'nda lafzi olarak yer almaması önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Bu kapsamda boşanma sonrası eşlerin özel hayat alanı ile dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek ve özel hayatın korunmasına dayanak oluşturabilecek normlar üzerinde durulmasında yarar vardır.

A. Sadakat yükümlülüğünün (TMK m. 185/III) boşanma sonrasına etkisi

Evlilik birliğinde eşlerin hak, yetki ve yükümlülükleri TMK kapsamında düzenlenmektedir. Birlikte yaşama, yardımlaşma, elbirliği ile mutluluğu sağlama (m. 185), birliğin temsili (m. 188), çocukların bakım ve eğitimi (m. 327) bu çerçevede getirilmiş olan hükümlerden bazılarıdır. Sadakat yükümlülüğü de evlilik birliğinin kurulması ile eşler arasında doğan en temel ve önemli yükümlülüklerden biridir. Sadakat yükümlülüğü öğretide kısaca *"eşlerin birbirlerine yönelik tam ve sınırsız bağlılığı"* şeklinde tanımlanmaktadır²⁰. Bu husus TMK m. 185/III'de yer alan *"eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık"*

¹⁵ "Sağlık verilerinin, kişinin özel hayatının sır (giz) kısmına ilişkin olduğu da bir diğer gerçektir." Bkz. Badur, "Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması", 207.

¹⁶ Ahmet Kılıçoğlu, *Aile Hukuku* (Ankara: Turhan Kitabevi, 8. Basım, 2025), 2.

¹⁷ Aile hukukuna ilişkin kuralların niteliği büyük ölçüde emredicidir. Bu sebeple bu kuralların aksine sözleşme yapılamaz. Yapılırsa hükümsüzdür. Bkz. Şerap Helvacı - Fulya Erol, *Medeni Hukuka Giriş Kişiler Hukuku Aile Hukuku* (İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018), 143; Metin İkizler - Özlem Tüzüner, *Medeni Hukuk II Aile Hukuku* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2023), 38.

¹⁸ "Kişinin hayat alanı, onun kişiliğinin bir yansımasıdır." Bkz. Mustafa Dural - Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Kişiler Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020), 137; Jale Akipek vd., *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku* (İstanbul: Beta Yayınevi, 17. Basım, 2021), 387.

¹⁹ Rona Serozan, *Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018), 455; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 345; Dural - Tufan, *Kişiler Hukuku*, 100.

²⁰ İkizler - Tüzüner, *Aile Hukuku*, 215. Önceki TMK m. 151/son'da yer alan sadakat ve yardımlaşma yükümü muhafaza edilmiştir. Bkz. Hüseyin Hatemi - Burcu Kalkan Oğuztürk, *Aile Hukuku* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 6. Basım, 2018), 82;

kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar." ifadesinden açıkça anlaşılmaktadır. Bununla birlikte sadakat yükümlülüğüne aykırı bir davranış sadakatsizlik olarak adlandırılmaktadır. Söz konusu yükümlülük kadın ve erkek eş için aynı seviyede uygulanmaktadır²¹. Başka bir ifade ile erkek eşin davranışı ne derece sadakatsizlik oluşturuyorsa kadın eş için de aynı sonuca varılmaktadır.

Sadakat yükümlülüğü denildiğinde akla ilk olarak cinsel anlamda sadakat gelmektedir. Her ne kadar sadakat yükümlülüğünün cinsel boyutu olsa da duygusal, fiziksel veya ekonomik görünümünün de var olduğu öğretilde kabul edilmektedir²². Bununla birlikte sadakat yükümlülüğünün kapsamı burada sayılanlardan ibaret değildir. Evliliğin devamını etkileyebilecek konularda bilgi vermemek ve ortak yaşama dair sır mahiyetindeki bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmak da sadakat yükümlülüğünü ihlal eden davranışlardandır²³. Özellikle bu noktada sadakat yükümlülüğü ile eşlerin özel hayat alanları arasında doğrudan bir ilişkinin varlığı görülebilmektedir. Örneğin karşı cinsten birine değerli hediyeler alan kişinin bu eylemi onun için giz alanda kalması gereken bir bilgidir. Ancak bu bilginin paylaşılması ise diğer eş bakımından sadakatsizlik olarak yorumlanabilir. Benzer şekilde eşlerden birinin üreme yeteneğine sahip olmadığına ilişkin bir bilginin diğer eş tarafından üçüncü kişilerle paylaşılması hem özel hayatın gizliliğini hem de sadakat yükümlülüğünü ihlal eden bir davranıştır.

Sadakat yükümlülüğüne ilişkin hükmün zamansal kapsamının belirlenmesi, boşanma kararı sonrası kişilerin özel hayat alanlarının korunması bakımından uygulanabilir olup olmadığının tespitinde önem taşımaktadır. Nitekim sadakat yükümlülüğüne ilişkin hükmün kanunda evliliğin genel hükümleri başlığı altında düzenlenmesi, söz konusu hükmün uygulama alanı hakkında bilgi vermektedir. Gerçekten öğreti ve yargı kararlarında görüleceği gibi sadakat yükümlülüğü kural olarak evlilik süresince geçerlidir²⁴. Buradan anlaşılabileceği üzere boşanma kararı ile eşler arasında sadakat yükümlülüğü sona ermektedir. Ancak sadakat yükümlülüğü geniş anlamıyla düşünüldüğünde birden fazla yönünün bulunduğu çalışmanın başında ifade edilmiştir. Bu bakımdan boşanan kimseler için artık cinsel ya da duygusal anlamda sadakatten bahsetmek mümkün değildir. Ancak özel hayatın gizliliğine saygı ya da öğrenilen sır ve bilgilerin ifşa edilmemesi bakımından sadakat yükümlülüğünün sona erdiğini ifade etmek zordur. Kaldı ki sadakat yükümlülüğünün boşanma kararının kesinleşmesi ile tamamen sona ereceğinin kabulü, sadakatin tüm somut görünümelerini etkileyeceğinden TMK m. 185'de yer alan hükmün amacı ile de bağdaşmamaktadır. Bu kapsamda öncelikle sadakat yükümlülüğünün boşanma kararıyla tamamen sona ermediği, hayatın olağan akışına göre bazı görünümünün devam edebileceği düşüncesi kabul edilebilir.

B. Soyadı kullanımı ve kişilik değerlerinin korunması (TMK m. 173)

Boşanma kararı sonrası özel hayatın korunmasına olanak sağlayan normlar arasında TMK m. 173 hükmü gösterilebilir. Boşanan kadının kişisel durumunu düzenleyen maddenin ikinci fıkrasında, kadının boşandığı kocasının soyadını kullanabilmesine ilişkin hususlar yer almaktadır. İlgili düzenlemeye göre kadının, kocanın soyadını kullanmaya devam edebilmesi bu hususta menfaatinin bulunduğunu ve bunun kocaya zarar vermediğini ispatlanmasına bağlıdır²⁵. Hâkim, şartların sağlandığına kanaat getirmesi durumunda istem üzerine soyadın taşınmasına izin vermektedir. Maddenin son fıkrasında ise kocaya, koşulların değişmesi halinde hakimden iznin kaldırılmasını isteme imkânı tanınmaktadır.

Özel hayatın kapsamından bahsedilirken çok katmanlı bir yapıya sahip olduğu ve bu yapının içerisinde kişiye dair pek çok olgu ve bilginin bulunduğu ifade edilmişti. Özel hayatın kapsamında yer alan bilgiler kimse ile paylaşılmak istenmeyen giz alanına dâhil unsurlar olabileceği gibi toplumla ilişki kurmasını sağlayan ve paylaşılmasında sakınca görülmeyen nitelikte de olabilir. Soyadı da kişinin toplumsal konumunu belirleyen ve onu diğer kişilerden ayırmaya yarayan kişilik değerlerinden biridir. Bu bilgi aynı zamanda kişinin özel hayatının da bir parçasıdır. Her ne kadar soyadına ilişkin mevzuatta yer alan düzenlemelerde özel hayatın bir unsuru olduğuna dair doğrudan bir ifade kullanılmasa da yargı kararlarında bu husus açıkça belirtilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *Burghartz v. İsviçre* kararında soyadı, kişinin özel hayatına ait bir unsur olarak değerlendirilmiştir²⁶.

Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, 204; Ömer Uğur Gençcan, *4721 Sayılı Türk Medenî Kanunu Yorumu* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2015), 1101.

²¹ İkizler - Tüzüner, *Aile Hukuku*, 215; Aydın Zevkliler vd., *Medeni Hukuk* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2000), 744; Emel Badur - Gamze Turan Başara, "Aile Hukukunda Sadakat Yükümlülüğü Ve İhlalinden Kaynaklanan Manevi Tazminat İstemi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 65/1 (2016), 104; Serkan Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması* (Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004), 49-50.

²² Özlem Sarıfidan, "Yargıtay Kararları Işığında Boşanma Davası Açıldıktan Sonra Eşlerin Sadakat Yükümlülüğünün Değerlendirilmesi", *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/2 (2022), 1275.

²³ Sadakat yükümlülüğünün kapsamını açıklanırken eşlerin birbirlerinin sırlarını koruması da kapsamda değerlendirilmektedir. Bkz. Helvacı - Erlüle, *Aile Hukuku*, 183; Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, 204.

²⁴ Badur - Turan Başara, "Aile Hukukunda Sadakat Yükümlülüğü", 105; Ayhan Uçar, "4721 Sayılı Medeni Kanun İle Evliliğin Genel Hükümleri Alanında Yapılan Bir Kısım Değişiklikler Üzerine Düşünceler", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/1 (2002), 329.

²⁵ Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, 154; İkizler - Tüzüner, *Aile Hukuku*, 188.

²⁶ İlgili karara göre; "Soyadı seçimi, kendisinin özel yaşamını ve mesleki ilişkilerini de etkilediği için söz konusu şikâyet bakımından 8. maddenin uygulanabilir niteliktedir. Cinsiyetler arasındaki eşitlik, Sözleşmecî Devletlerin temel hedeflerinden biri olup, sadece

Mahkeme, ilgili kararda soyadın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8. maddesinde açıkça belirtilmemesine rağmen özel hayatı doğrudan etkileyen bir unsur olduğunu vurgulamıştır. Bu bakımdan hangi soyadın tercih edileceği ve kullanım biçimi Sözleşme'nin 8. maddesi çerçevesinde mutlak bir kişilik değeri olarak kabul edilmiş ve özel hayat ile olan bağlantısı ortaya konulmuştur. Benzer bir yaklaşıma AİHM'nin Ünal v. Türkiye kararında da rastlanılmaktadır. İlgili kararda Mahkeme soyadın kullanılmasına izin verilmemesini, kişinin özel hayatını koruma hakkına müdahale olarak açıklamaktadır²⁷. Mahkemeye göre soyadı, kişinin hem özel hayatında hem de mesleki faaliyetlerinde kendisini tanımlayan, başkalarıyla hukuksal bağ kurmayı sağlayan en temel kişilik değerlerindendir. Bu bakımdan soyadı, Sözleşmenin 8. maddesi kapsamında değerlendirilerek koruma kapsamına alınması gereken bir özel hayat unsurudur.

Soyadın aynı zamanda özel hayatın bir unsuru olması, TMK m. 173'ün boşanma sonrası dönem ile özel hayat arasındaki bağlantıyı kuran bir hüküm olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Konuyu destekleyen bir diğer husus TMK m. 173/II'de yer alan kocaya zarar vermeme şartıdır. Hükümün lafzi yorumundan kocanın zarar görmeme şartının doğrudan onun özel hayatının korunmasıyla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Burada bahsedilen zarar, kocanın soyadı kullanılırken hukukun tanıdığı sınırın aşılması suretiyle erkeğin özel hayat alanında meydana gelmektedir. Kanun koyucu zararın türü bakımından bir ayrıma gitmemiştir. Bu sebeple kocanın uğrayacağı zarar maddi olabileceği gibi manevi nitelikte de olabilir. Örneğin kadının boşandıktan sonra kocanın soyadını kullanmaya devam etmesi ve sosyal medya platformları üzerinden satış yaparak kazanç sağlaması mümkündür. Ancak satılan ürünlerin yasaklı maddeler içermesi ya da sağlığa zararlı bir yapıda olması ihtimalinde bu hukuka aykırı eylem, ortak kullanılan soyadı nedeniyle erkeğin de sosyal ve ticari itibarını olumsuz etkilemektedir.

Esasen bu düzenleme ile boşanan eşler arasında sınırlı da olsa sadakat yükümlülüğünün var olduğu görülebilmektedir. Şöyle ki; TMK m. 173/II'de aranan kocaya zarar vermeme şartı, evlilik birliği hukuken sona erse dahi sadakat yükümlülüğünün boşanma sonrasına etkisini barındırmaktadır. Bahsedildiği gibi kadın, erkeğin soyadını kullanmaya devam ederek onun özel hayatına doğrudan etki etmeyi sürdürmektedir. Dolayısıyla kadın bu noktada sadece soyadın kullanılmasındaki menfaati ispatlamakla yükümlü değildir. Aynı zamanda bu kullanımın, erkeğin kişilik değerlerine ve özel hayatına zarar vermeyeceği de ortaya konulmalıdır. Aslında yargılama aşamasında ispatlanması gereken husus sadece o anki zarar vermeme durumu değildir. Soyadın kullanıldığı sürece erkeğin bu durumdan zarar görmeyeceğine ilişkin beyana da sadık kalınması beklenmektedir. Bu yönüyle ilgili düzenleme erkeğin özel hayat alanını geleceğe dönük olarak da koruma altına almaktadır. Dolayısıyla kadının bu talebi ile erkeğin özel hayat alanına zarar gelmeyeceğine yönelik taahhüdü, sadakat yükümlülüğünün boşanma sonrasına etkisinin somut bir görünümünü oluşturmaktadır.

C. İfade ve düşüncayı açıklama özgürlüğünün TMK m. 2 kapsamında sınırlandırılması

Boşanma sonrası dönemde kişilerin özel hayat alanlarının korunmasına yönelik hukuki dayanaklarından bir diğeri, kişinin düşünce, kanaat ve ifade özgürlüğü ile doğrudan ilişkilidir. Anayasa'nın 26. maddesinde herkesin düşünce ve kanaatini çeşitli araçlarla açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu belirtilmektedir²⁸. Esasen modern insan hakları düşüncesinde temel hakların ihlal edilmesinden kaçınma görevi sadece devletler için getirilmiş bir yükümlülük değildir²⁹. Bu korumanın ayrıca özel hukuk ilişkilerinde ve bireyler arasında da uygulanabilmesi gerekir. Hukuk doktrinde temel hakların yatay etkisi olarak adlandırılan bu durum, anayasal hakların kişiler arası ilişkilerde koruması işlevini sağlamaktadır³⁰. Bu düşünceden yola çıkıldığında, ifade ve düşünce özgürlüğünün boşanan cinsiyete dayalı farklı muamele yapılmasında çok ağır gerekçelerin bulunması gerekir. Kocanın seçilen aile soyadının yanında kendi soyadını kullanması aile birimini zedelememiştir. İsviçre'de aile adlarının seçimi ve kullanılması konusıyla ilgili gerçek bir gelenek bulunmamaktadır. Aile soyadı olarak karının adının seçilmesi ile kocanın adının seçilmesi arasında bir fark yoktur. Bu nedenle kocaya karından farklı muamelede bulunmak için hiç bir objektif ve makul sebep bulunmamaktadır. Özel yaşama saygı hakkı ile aile yaşamına saygı hakkı bakımından ayrımcılık yasasının ihlal edildiği sonucunu varılması gerekir." Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Burghartz v. İsviçre*, Başvuru No: 16213/90 (22 Şubat 1994), § 15-18.

²⁷ İlgili karara göre; "AİHM, Sözleşme'nin 8. maddesinin isimlere dair net bir hüküm getirmediğini, ancak yine de bir kimlik belirleme ve aile bağları aracılığıyla insanın isminin özel ve aile yaşamını etkilediğini yinelemektedir. İsimlerin kullanımını düzenlemede kamu çıkarının bulunması, kişinin ismini bir dereceye kadar başkalarıyla ilişki kurma hakkını da kapsadığı kabul edilen özel ve aile hayatı alanının dışında bırakmak için yeterli değildir." Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Ünal v. Türkiye*, Başvuru No: 48616/99 (10 Kasım 2004), § 42.

²⁸ Düşüncayı açıklama ve yayma hürriyeti başlıklı 26. maddeye göre; "(1) Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir. (2) Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlandırılabilir."

²⁹ Derya Doğru, "İnsan Haklarının Yatay Etkisi Ve Avrupa İnsan Hakları Hukukundaki İz Düşümü: Pozitif Yükümlülük Doktrini", *Anayasa Yargısı* 41/1 (2024), 213.

³⁰ Yatay etki kavramını yazar; "Temel hakların devlet-vatandaş arasındaki doğrudan etkisinin yanında, üçüncü kişilere karşı (vatandaş-vatandaş arasındaki ilişkilere) doğrudan veya dolaylı etkisidir. Üçüncü kişiler gerçek kişi olabilecekleri gibi, tüzel

eşlerin kendi aralarındaki ilişkide de var olduğu düşünülebilir. Ancak bu özgürlüğün belirli sınırlar çerçevesinde kullanılabileceğini de unutmamak gerekir.

Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrası incelendiğinde düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin mutlak olmadığı, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının korunması amacıyla sınırlandırılabilmesi belirtilmektedir. Ancak burada dikkat edilmelidir ki anayasal sınırlama sebepleri devlet otoritesi için getirilmekte ve bu otoritenin müdahalelerine karşı bireylerin temel hak ve özgürlükleri güvence altına alınmaktadır. Bu sebeple anayasal temel hakların özel hukuktaki dolaylı etkisi vasıtasıyla sağladığı korumadan bahsetmek gerekmektedir. Dürig tarafından geliştirilen ve Lütflü kararı ile anayasa yargısına yerleşen dolaylı etki teorisine göre temel haklar, özel hukuk sınırlarını objektif değerler yoluyla korumaktadır³¹. Bir diğer ifade ile özel hayatın gizliliği hakkı ile ifade özgürlüğü arasındaki dengenin Medeni Kanun'da yer alan dürüstlük kuralı, ahlaka ve hukuka aykırılık gibi evrensel hukuk kuralları vasıtasıyla sağlanmalıdır. Bu yaklaşımı boşanma sonrası dönem için eşler bakımından somutlaştırmak gerekirse, eşlerin her birinin ifade özgürlüğü çerçevesinde düşüncesini açıklama ve yayma hürriyetine sahip olduğu belirtilebilir. Ancak kişiden beklenen bu hakkını dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanmasıdır³².

TMK m. 2'de düzenlenen temel kurala göre herkes haklarını kullanırken dürüstlük kuralına uymak zorundadır. Hukuk düzeni bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını korumamaktadır. Bu bakımdan dürüstlük kuralı çerçevesinde eşler, bir hakkın kullanılmasında dürüst ve makul bir insandan beklenen asgari davranış biçimini sergilemelidir³³. Bu bağlamda boşanmış bir kişinin ifade ve düşünceyi yayma hürriyetini hakkın kötüye kullanılması yasağına uygun hareket ederek kullanması gerekmektedir. Konuyu somut bir önekle açıklamak gerekirse, boşanan bir kimsenin evlilik sürecine ilişkin detaylarını sosyal medya hesabı üzerinden açıklamak istemesi dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmemekle birlikte, ifade ve düşünceyi açıklama hürriyeti kapsamında değerlendirilebilir. “... çok mutsuz bir evlilik sürecim vardı” şeklinde bir ifade kişinin kendi iç dünyasını ve özel hayatını ilgilendirdiğinden ifade özgürlüğü sınırlarını aşmamaktadır. Ancak bu ifadenin “evliliğimde çok mutsuzdum, çünkü eşimin cinsel sorunları veya kumar bağımlılığı vardı” şeklinde açıklanması, ifade özgürlüğünün karşı tarafın özel hayatının gizliliği hakkını zedeleyecek şekilde kullanılması anlamına gelmektedir. Buradaki örnekte hakkın kullanılması ifade özgürlüğü kapsamında gibi görünse de esasında boşanılan eşin toplum nezdinde küçük düşmesine ve itibarının zedelenmesine sebebiyet vermektedir. Bu sebeple hukuk düzeni örnekte açıklanan somut olaydaki gibi bir hakkın başka bir hakka zarar verecek şekilde kötüye kullanımı korumamaktadır.

D. Evlilik birliğinin sözleşme niteliği bakımından boşanma sonrası sır saklama yükümlülüğü

Özel hayatın boşanma sonrası dönemde korunmasını, evlilik kurumunun kendine özgü hukuki niteliği üzerinden açıklamak mümkündür. Doktrinde ve yargı kararlarında açıkça ifade edildiği üzere evlenme, kendine has özellikler barındıran bir medeni hukuk sözleşmesidir³⁴. Her ne kadar bu işlem, resmi memur huzurunda ve şıkı şekil koşulları altında gerçekleşse de, özünde karşılıklı sevgi, bağlılık ve özgür irade beyanları yer almaktadır. Evlilik, sadece devletin resmiyet tanıdığı bir birliktelik olmaktan öte iki kişinin ortak bir yaşamı paylaşmak üzere vermiş olduğu söz ve irade birliğidir³⁵. Gerçekten evlilik birlikleri toplumsal yapının temelini oluşturduğu kadar karşılıklı güven ekseninde iki kişinin yaşamını doğrudan etkilemektedir. Güven ve bağlılık duygusunun bir sonucu olarak evli kişiler evlilik süreci boyunca birbirlerinin özel hayatlarının her alanına erişebilmekte ve müdahale edebilmektedir. Özellikle bu güven ilişkisi çerçevesinde eşler, ifşası halinde telafisi güç zararlara sebebiyet verebilecek bilgilere vakıf olabilmektedir. İşte bu noktada boşanma sonrası tarafların sır saklama yükümlülüğünün varlığı incelenmelidir.

TMK'da boşanmanın hukuki sonuçları incelendiğinde tarafların sır saklama yükümlülüğüne dair bir hükmün düzenlenmediği anlaşılmaktadır. Bu sebeple sözleşme hukuku çerçevesinde sır saklama yükümlülüğünün boşanma sonrası dönem için uygulanabilir olup olmadığı araştırılmalıdır. Evlilik ilişkisi, borçlar hukukunda düzenlenen klasik sözleşme tiplerinden farklı bir yapıya sahiptir. Klasik

kişiler de olabilirler. ifadeleri ile açıklamaktadır. Bkz. Şevgi Öktem Songu, “Anayasal Bir Temel Hak Olarak İfade Özgürlüğünün İşçi Açısından İşyerindeki Yansımaları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15 (2014), 615.

³¹ Yazarın da ifade ettiği üzere “...temel haklar özel hukuk alanında doğrudan uygulanma imkânına sahip değildir; ancak genel bir değerler sistemi oluştururlar. Yani, ahlâk kuralı, doğruluk ve güven ilkesi gibi özel hukuka özgü bu genel kavram ve hükümler, temel haklarda ifadesini bulan değerler sistemiyle doldurulabilmektedir.” Bkz. Öktem Songu, “İfade Özgürlüğü”, 620.

³² Serozan'ın da ifade ettiği gibi “...hakkın toplumsal boyutlu yasal maddi sınırları arasında önemli bir yeri TMK m. 2 kuralında yer alan genel hak sınırlamaları tutar. Bu sınırlamalardan ilki borç ilişkilerinde karşılıklı bağlılık ve güvene uyma zorunluluğundan /MK 2 I), ikincisi ide hakkın kötüye kullanılması yasağından çıkar (MK 2 II) çıkar”. Bkz. Serozan, *Kişiler Hukuku*, 277.

³³ Helvacı - Erlüle, *Aile Hukuku*, 44; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 177 vd.

³⁴ Günümüzde öğretide evlenmenin bir aile hukuku sözleşmesi olduğu görüşü baskın olmakla birlikte evlenmenin kurum ve şart-tasarıf görüşleri hakkında da açıklamalar yer almaktadır. Detaylı bilgi için bkz. Helvacı - Erlüle, *Aile Hukuku*, 157; Nişanlanma ilişkisinin de bir aile hukuku sözleşmesi olduğu yönünde görüş için bkz. Hatemi - Kalkan Oğuztürk, *Aile Hukuku*, 9; İkizler - Tüzüner, *Aile Hukuku*, 71.

³⁵ Hatemi - Kalkan Oğuztürk, *Aile Hukuku*, 32 ve 22; İkizler - Tüzüner, *Aile Hukuku*, 71.

bir borç ilişkisi kuran sözleşmelerde kural olarak taraflar, sözleşmenin içeriğini, şartlarını ve şeklini belirleme imkânına sahiptir³⁶. Evlilik ilişkisi ise bahsedilen bu unsurların tam aksine kanun koyucunun emredici normlarla çizdiği yasal sınırlar içerisinde şekillenir. Buna karşın evlilik ilişkisini klasik sözleşme mantığına yaklaştıran unsur taraflar arasındaki rıza ve güven ilişkisidir. İşte bu noktada evlilik ilişkisi ile sözleşme kurumunun ortak unsurları üzerinden değerlendirme yapılarak sözleşme sonrası sır saklama yükümlülüğünün varlığını incelemek gerekmektedir. Bu kapsamda sözleşme sonrası sır saklama yükümlülüğünün açık şekilde düzenlendiği hukuki ilişkiler araştırılmalıdır.

IV. Özel Hayat Alanı İhlal Edilen Eşin Başvurabileceği Hukuki Koruma Yolları

Evlilik sürecinde pek çok gizli ve mahrem nitelikte bilginin paylaşıldığı hukuksal ilişkinin ardından, boşanma sonrası dönem, özel hayat alanına yönelik zarar tehlikesi barındırmaktadır. Özellikle bu dönemde gerek boşanma kararının aleyhe sonuçlandığı tarafın bu sonucu kabullenmemesi gerekse evlilik sürecinde yaşananlardan dolayı intikam alma düşüncesi, kişileri özel hayat alanlarındaki unsurlar üzerinden zarar vermeye yöneltmektedir. Bu kapsamda özel hayat alanı ihlal edilen tarafın başvurabileceği en önemli hukuksal koruma aracı TMK kapsamında düzenlenmiş olan kişiliği koruyucu davalar olmaktadır. Bu sebeple kişiliği koruyucu davalardan saldırı tehlikesinin önlenmesi, saldırıya son verilmesi ve tespit davaları ile maddi ve manevi tazminat taleplerinin boşanma sonrası dönem açısından incelenmesi gerekmektedir.

A. TMK m. 24 ve 25 kapsamında kişiliğin korunması davaları

Evlilik birliğinin sona ermesi ile daha önce eş sıfatı ile hukuksal bağı bulunan taraflar artık birbirlerine yabancı konumundadır. Bu bakımdan boşanan kişilerin birbirlerinin özel hayatlarına yönelik hukuka aykırı eylemleri karşısında taraflar söz konusu davaları açabilmektedir. İlgili davalar TMK'nın 24 ve 25. maddelerinde düzenlenmektedir. İlgili hükümlerden 24. maddeye göre hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse hâkimden saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilmektedir. Devamında 25. maddede ise davalar düzenlenmektedir³⁷. Buna göre "*Davacı, hâkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, sürmekte olan saldırıya son verilmesini, sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir. Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir. Davacının, maddî ve manevî tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekâletsiz iş görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır.*". Görüldüğü üzere bahse konu davalar, özel hayatın boşanma sonrası dönem açısından korunmasına olanak sağlamaktadır.

1. Saldırı tehlikesinin önlenmesi, saldırıya son verilmesi ve tespit davaları

Boşanma sonrası dönemde tarafların birbirlerinin özel hayat alanlarını ihlal etme ve sırlarını ifşa etme eylemleri ile karşılaşılabilir. Özellikle bu niyetle hareket edip henüz eyleme geçilmemiş durumlar için saldırı tehlikesinin önlenmesi davasının açılması mümkündür. Bu sebeple ilk olarak saldırı tehlikesinin önlenmesi davası incelenebilir. Hukuk düzeni, bu tür kişilik haklarına yönelik haksız bir saldırının gerçekleşmesini bekleyip sadece sonuca göre hareket edilmesini adil bir uygulama olarak görmemiştir. Bu sebeple şartların mevcut olması halinde boşanan kişi ilgili dava yoluna gidebilmektedir. Saldırı tehlikesinin önlenmesi davasının açılabilmesi için ilk şart ciddi ve yakın bir saldırı tehlikesinin varlığıdır³⁸. Boşanan eşin evlilik sırlarını veya mahrem bilgileri paylaşacağına dair somut bir emarenin varlığı, mesela bu yönde bir tehditte bulunulması şartın sağlanması için yeterlidir. İkinci olarak saldırının hukuka aykırı nitelikte olması gerekir³⁹. Verilen örnekte açıklanan ifade karşı tarafın özel hayatına müdahale niteliği taşımıyorsa saldırının tehlikesinin önlenmesi davası açılamaz. Ayrıca belirtmek gerekir ki davanın açılabilmesi için karşı tarafın kusurlu olması da gerekmemektedir⁴⁰.

Özel hayata hukuka aykırı müdahalelerde açılacak bir diğer dava saldırının durdurulması talebidir. Burada da talepte bulunan tarafın özel hayat alanına müdahale karşı taraftan çoktan başlamıştır. Örneğin sosyal medya hesabında evlilik döneminde çekilmiş videoların paylaşılması gösterilebilir.

³⁶ Kemal Oğuzman - Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Vedat Kitapçılık 12. Basım, 2014), 24 vd.; Murat Doğan vd., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Seçkin Yayınevi 4. Basım, 2024), 43.

³⁷ Kişiliği koruyucu davalar öğretide farklı başlıklar altında gruplandırılmaktadır. Bu ayrımlardan biri de "*kusur ve zarar koşulunu gerektiren*" ve "*kusur ve zarar koşulunu gerektirmeyen davalar*" olarak öğretide yer almaktadır. Kılıçoğlu - Yılmaz Kılıçoğlu, *Kişilik Hakkı*, 326.

³⁸ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 156; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 399; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476. İsviçre Medeni Kanunu'nda (ZGB) bu düzenleme "*ihlal tehdidinin yasaklanması*" olarak ifade edilmektedir. Bkz. Hüseyin Hatemi, *Kişiler Hukuku* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık 7. Basım, 2018), 75; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 262; Serap Helvacı, *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar* (Ankara: Beta Yayınları, 2001), 128; Cem Baygın - Ahmet Nar, *Medeni Hukuk Dersleri - Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku* (Ankara: Yetkin Yayınları 2. Basım, 2022), 516; Mehmet Ayan - Nurşen Ayan, *Kişiler Hukuku* (Konya: Mimosya Yayınları 5. Basım, 2014), 92.

³⁹ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 156; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 262; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 96; Hatemi, *Kişiler Hukuku*, 72; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 398.

⁴⁰ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 157; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 262; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 399.

Bu davanın açılabilmesi için öncelikle saldırının halen devam ediyor olması gerekmektedir⁴¹. Önleme davasında olduğu gibi burada da saldırı, hukuka aykırı nitelikte olmalıdır. Benzer şekilde kusur ve zarar şartı bu dava bakımından da aranmamaktadır⁴².

Özel hayata haksız müdahalenin bitmiş ancak etkilerinin devam ediyor olması da mümkündür. Bu gibi durumlarda açılacak dava saldırının tespiti davasıdır⁴³. Boşanma sonrası dönem açısından somutlaştırılırsa, karşı tarafın hukuka aykırı paylaşımları bitmiş, içerikler silinmiş olabilir. Ancak bazı durumlarda o paylaşımların toplum nezdindeki olumsuz etkisi devam edebilir. Özellikle şeref ve haysiyete zarar verme kasıtlı bu tür eylemler kişide itibar kaybı oluşturmaktadır. Tespit davasının açılabilmesi için saldırının sona ermiş olması gerekmektedir⁴⁴. Önleme ve durdurma davalarından farklı olarak söz konusu dava için haksız ifşa eyleminin sona ermiş olması gerekir. İkinci koşul ise sona eren hukuka aykırı saldırının etkilerinin devam etmesi gerekmektedir⁴⁵. Ayrıca belirtmek gerekir ki davacı tespit davası ve diğer davalarla birlikte düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesini de isteyebilir⁴⁶.

2. Maddi ve manevi tazminat talepleri

Özel hayata yönelik hukuka aykırı saldırılar çoğunlukla sosyal medya veya basın araçlarıyla yapılan hukuka aykırı paylaşımlar ve ifşalardan oluşmaktadır. Bu durum karşı tarafın sadece onur, haysiyet ve itibar gibi manevi değerlerini zedelemekte kalmaz ekonomik ve ticari hayatına da zarar verebilir⁴⁷. Bu sebeple TMK m. 25'de de belirtildiği üzere boşanan eş, uğramış olduğu zararın türüne göre maddi ve manevi tazminat davası açabilir.

Maddi tazminat davasının açılabilmesi için birtakım şartların varlığı aranmaktadır. Boşanan karşı taraf eşin yaptığı paylaşımlar sebebiyle kişinin malvarlığında bir eksilme meydana gelmelidir⁴⁸. Akademisyen olan eşin yasadışı kumar bağımlılığı var şeklinde ithamlar neticesinde kişinin üniversitedeki görevine son verilmesi uğranılan maddi zarara örnektir. Aynı şekilde bu paylaşımlar neticesinde kişinin istihdam imkânının da zarar görmesi söz konusu olabilir. Maddi zararın talep edilebilmesi için kusur ve illiyet bağının da bulunması gerekmektedir⁴⁹. Bu bakımdan karşı tarafın paylaşımları bilerek ve isteyerek yapmış olması gerekir. Meydana gelen ekonomik zarar karşı tarafın gerçekleştirdiği özel hayata müdahaleden kaynaklanmalıdır.

Maddi tazminatın ardından hukuka aykırı müdahaleler çoğu kez, boşanan eş bünyesinde psikolojik tahribat, şeref ve haysiyet zedelenmesi yaratmaktadır. İşte bu yıpranmanın telafisi amacıyla açılacak olan dava manevi tazminat davasıdır. Boşanma sonrası dönemde manevi tazminat talep edilebilmesinin şartlarından kısaca bahsetmek gerekir. Öncelikle bu yapılan eylem kişilik değerlerini ağır biçimde zedelemelidir⁵⁰. Burada özellikle özel hayat alanı sınırlarının ağır biçimde ihlal edilmiş olması belirlenecek tazminatın miktarında da önem taşımaktadır. Tayin edilecek tazminat miktarı kişide oluşan yıpranmayı giderecek nitelikte olmalıdır. Maddi tazminatta olduğu manevi tazminat talebinde bulunmak için karşı tarafın kusurunun ve zarar ile eylem arasında illiyet bağının bulunması gerekmektedir⁵¹.

⁴¹ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 157; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 259; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 398 vd.; Hatemi, *Kişiler Hukuku*, 76; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 130.

⁴² Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 157; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 399; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 93; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 262; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 470 vd.

⁴³ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 159; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 400; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267; Hatemi, *Kişiler Hukuku*, 76; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 131; Gamze Turan Başara, *Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat İle Haksız Kazancın İadesi*. (Ankara: Turhan Kitabevi, 2018), 91.

⁴⁴ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 158; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 400; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267; Hatemi, *Kişiler Hukuku*, 76; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 131; Turan Başara, *Maddi ve Manevi Tazminat*, 91 vd.

⁴⁵ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 158; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476. Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 400; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267; Hatemi, *Kişiler Hukuku*, 76; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 131; Turan Başara, *Maddi ve Manevi Tazminat*, 91 vd.

⁴⁶ Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 401; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 476; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 131; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267.

⁴⁷ Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 409; "Manevi tazminat isteminde bulunabilmek için bir manevi zararın varlığı şarttır." Bkz. Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 162; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 477; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 176 vd.

⁴⁸ Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267; Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 162; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 477; Turan Başara, *Maddi ve Manevi Tazminat*, 105 vd.

⁴⁹ Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 267; Turan Başara, *Maddi ve Manevi Tazminat*, 93. Kişiliğe saldırı, kusursuz sorumluluğu gerektiren bri durum içinde gerçekleşiyorsa, bu durumda kusur şartı aranmayacaktır. Bkz. Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 157; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 477.

⁵⁰ Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 409 vd.; Dava, kendine özgü tamamlayıcı bir niteliğe sahiptir. Nitekim gerçek anlamda bir zarar giderim aracı olarak görülmemekle birlikte daha çok acil sosyal yardım işlevine sahip caydırıcı yönü daha baskın görünmektedir. Bkz. Serozan, *Kişiler Hukuku*, 477; Ayan - Ayan, *Kişiler Hukuku*, 97; Manevi tazminat isteminde bulunabilmenin şartı manevi zarardır. Bkz. Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 162 vd.; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 177.

⁵¹ Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 162 vd.; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 268 vd.; Serozan, *Kişiler Hukuku*, 477. İlliyet bağına ilişkin detaylı açıklamalar için bkz. Kılıçoğlu - Yılmaz Kılıçoğlu, *Kişilik Hakkı*, 292; Helvacı, *Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*, 177 vd.

B. Vekaletsiz iş görme hükümleri uyarınca kazancın iadesi

Boşanma sonrasında özel hayat alanı ihlallerinde boşanan eşin başvurabileceği normlardan bir diğeri vekaletsiz iş görme hükümleridir. Türk Borçlar Kanunu'nun 530. maddesinde düzenlenen hükme göre iş sahibi, kendi menfaatine yapılmamış olsa bile, iş görmeden doğan faydaları edinme hakkına sahiptir⁵². İlgili hükmün boşanma sonrası dönemde taraflar bakımından uygulanması mümkündür. Örneğin boşanan karşı taraf eş diğer eşe ait sırları, fotoğrafları ve ya şahsi notları hukuka aykırı ve rıza dışında kullanarak ekonomik bir yarar elde etmiş olabilir. Özellikle günümüz teknolojik imkânların çeşitliliği düşünüldüğünde kişilerin fotoğraf ve videoları kullanılarak sosyal medya platformları üzerinden kazanç sağlanması oldukça olasıdır. Bu sebeple karşı tarafın zarar verme kastı olmasa dahi hukuka aykırı şekilde gerçekleştirdiği bu eyleminden gelir elde etmesi mümkündür. Bu sebeple mağdur olan taraf maddi veya manevi herhangi bir zarar görmese dahi elde edilen meblağın kendisine ödenmesini isteyebilmektedir.

Sonuç

Günümüzde özel hayat alanı ve mahremiyet kavramlarına verilen önem giderek artmaktadır. Kişinin doğumdan ölümüne kadar kişiliğinin bir parçası olan özel hayatı, kanun koyucu tarafından çeşitli normlarla korunmaya çalışılmıştır. Kişinin yaşam sürecinde evlilikler özel hayat alanını oldukça derinden etkilemekle beraber boşanma sonrası dönemde de bu etkilerin devam ettiği görülebilmektedir. Kaldı ki Türk Hukukunda evlilik ve boşanma süreçlerine ilişkin hükümler oldukça detaylı şekilde düzenlenirken boşanma sonrası dönemde özel hayatın korunma gerekliliği göz ardı edilmektedir. Buna karşın boşanma sonrası dönemde tarafların birbirlerine duydukları intikam ve öfke duygusunun somut yansımaları genellikle kişilerin özel hayatlarının ihlaliinde görülmektedir. Bu sebeple çalışma kapsamında boşanma sonrası dönemde kişilerin özel hayat alanlarının önemi ve bu savunmasız alanın korunma gerekliliği vurgulanmaya çalışılmıştır.

Mevzuatta boşanma sonrası dönem bakımından özel hayatın gizliliğini doğrudan düzenleyen özel bir hüküm bulunmamasına rağmen dolaylı olarak koruma sağlayan normlar tespit edilmiştir. Bu tespitlerden ilki TMK m. 173/2 uyarınca boşanan kadının eski eşinin soyadını kullanmaya devam etmesidir. Kadına tanınmış olan bu hak, boşanma sonrası dönemde erkeğin özel hayat alanına müdahale edecek ve kişilik değerlerini zedeleyecek şekilde kullanılmamalıdır. İkinci tespit ise temel bir hak olan ifade ve düşünceyi açıklama özgürlüğünün TMK m. 2'de yer alan hakkın kötüye kullanma yasağı kapsamında sınırlandırılmasıdır. Gerçekten boşanan kişilerin evlilikleri hakkında açıklamada bulunmaları ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilebilirken bu hakkın sınırını TMK m. 2 çizmektedir.

Boşanma sonrası karşılaşılan özel hayat alanı ihlallerinin önlenmesi bakımından var olan koruyucu normlara ilaveten şu çözüm önerileri üzerinde çalışılabilir;

1. Türk hukukunda eşler için sadakat yükümlülüğü açık şekilde düzenlenmiştir. Bunun bir etkisi olarak boşanma sonrası dönemde tarafların sır saklama yükümlülüğünü doğrudan ve açık şekilde düzenleyen bir kanun hükmünün getirilmesi faydalı görülmektedir. Bu yasal boşluğun giderilmesi açısından *"boşanan eşler, evlilik birliğinde öğrenilen karşı tarafın özel hayatına ilişkin bilgileri saklamakla yükümlüdür"* şeklinde bir ifade, sır saklama yükümlülüğünü hukuki zemine oturtacaktır.
2. Boşanma aşaması veya sonrasını kapsayan arabuluculuk faaliyetlerinin geliştirilmesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca tarafların elinde bulundurdıkları her türlü fiziki evrak, fotoğraf, video ve ses kaydı gibi özel hayata ilişkin materyalin iadesi veya imhası tutanağa işlenmelidir.
3. Tarafların anlaşmalı boşanma yolu ile evliliği sonlandırdığı durumlarda eşlerin ellerinde bulundurdıkları mahrem nitelikli her türlü materyalin akıbeti protokole işlenmelidir. Bu materyallerin ya da özel hayat alanına zarar verebilecek bilgilerin ifşası halinde taraflara uygulanacak tazminat miktarı da kararlaştırılabilir.

Makale Bilgi Formu

Yazar Notu: Ankara Barosu Yasa İzleme Enstitüsü tarafından düzenlenen Türk Kanunu Medenî'sinden Türk Medeni Kanunu'na 100 Yıllık Mücadele Sempozyumunda özet bildiri olarak sunulmuştur.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazarlar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Yapay Zeka Bildirimi: Bu makale yazılırken hiçbir yapay zeka aracı kullanılmamıştır.

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.

⁵² Dural - Ögüz, *Kişiler Hukuku*, 160; Oğuzman vd., *Kişiler Hukuku*, 275 vd.; Akipek vd., *Kişiler Hukuku*, 401; Emel Badur, *Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023), 336 Serozan, *Kişiler Hukuku*, 477.

Kaynakça

- Akipek, Jale vd. *Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi, 17. Basım, 2021.
- Ayan, Mehmet – Ayan, Nurşen. *Kişiler Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları, 5. Basım, 2014.
- Ayan, Serkan. *Evlilik Birliğinin Korunması*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004.
- Badur, Emel. “Boşanma Davalarında Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 162 (2022), 205-249.
- Badur, Emel. *Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2023.
- Badur, Emel - Turan Başara, Gamze. “Aile Hukukunda Sadakat Yükümlülüğü Ve İhlalinden Kaynaklanan Manevi Tazminat İstemi”. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 65/1 (2016), 101-136. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001807
- Baygın Cem - Nar Ahmet. *Medeni Hukuk Dersleri - Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2. Basım, 2022.
- Doğan, Murat vd. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 4. Basım, 2024.
- Doğru, Derya. “İnsan Haklarının Yatay Etkisi Ve Avrupa İnsan Hakları Hukukundaki İz Düşümü: Pozitif Yükümlülük Doktrini”. *Anayasa Yargısı* 41/1 (2024), 213-294. <https://izlik.org/JA32GU94JJ>
- Döner, Ayhan. “Bilgi Edinme Hakkının Sınırı Olarak Özel Hayatın Gizliliği ve Kişisel Veriler”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 26/1 (2022), 23-60. <https://izlik.org/JA23ZU58MU>
- Dural, Mustafa – Öğüz, Tufan. *Türk Özel Hukuku Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.
- Gençcan, Ömer Uğur. *4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu Yorumu*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Gündüz, Ebru – Yazıcıoğlu, İsmail. “Bilgi Edinme Hakkı Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması”. *Anayasa Yargısı* 38/1 (2021), 171-204. <https://izlik.org/JA97AM56YN>
- Hafızoğulları, Zeki – Özen, Muharrem. “Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar”. *Ankara Barosu Dergisi* 67/4 (2009), 9-22. <https://izlik.org/JA75AX74CG>
- Hatemi, Hüseyin. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 7. Basım, 2018.
- Hatemi, Hüseyin - Kalkan Oğuztürk, Burcu. *Aile Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 6. Basım, 2018.
- Helvacı, Serap. *Türk ve İsviçre Hukuklarında Kişilik Hakkını Koruyucu Davalar*. Ankara: Beta Yayınları, Ankara, 2001.
- Helvacı, Serap – Erlüle, Fulya. *Medeni Hukuka Giriş Kişiler Hukuku Aile Hukuku*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018.
- İkizler, Metin – Tüzüner, Özlem. *Medeni Hukuk II Aile Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Kılıç, Kerim. “Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu (TCK m.135)”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25/1 (2021), 1-45. <https://izlik.org/JA53JX28NY>
- Kılıçoğlu, Ahmet. *Aile Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 8. Basım, 2025.
- Kılıçoğlu, Ahmet - Kılıçoğlu Yılmaz, Kumru. *Kişilik Hakkı ve Korunması*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2023.
- Korkmaz, Ali. “İnsan Hakları Bağlamında Özel Hayatın Gizliliği Ve Korunması”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 3 (2014), 99-103. <https://doi.org/10.18493/kmusekad.97442>
- Küzeci, Elif. *Kişisel Verilerin Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Polater, Yusuf Ziya. *Türk Hukukunda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Oğuzman, Kemal vd. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.

- Oğuzman, Kemal – Öz, Turgut. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 12. Basım, 2014.
- Öktem Songu, Sevgi. “Anayasal Bir Temel Hak Olarak İfade Özgürlüğünün İşçi Açısından İşyerindeki Yansımaları”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 15 (2014), 609-650. <https://izlik.org/JA87HB76HR>
- Öztürk, Bahri vd. *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Teorik ve Pratik El Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Sarıfıdan, Özlem. “Yargıtay Kararları Işığında Boşanma Davası Açıldıktan Sonra Eşlerin Sadakat Yükümlülüğünün Değerlendirilmesi”. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/2 (2022), 1275-1311. <https://doi.org/10.47136/asbuhfd.1173882>
- Serozan, Rona. *Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.
- Tayfun, Recep – Çetin, Muharrem. “Özel Hayatın Gizliliği Perspektifinden Birey – Devlet İlişkileri”. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 41 (2015), 1-19. <https://izlik.org/JA33CH88XU>
- Taştan, Furkan Güven. *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017.
- Turan Başara, Gamze. *Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat İle Haksız Kazancın İadesi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Uçar, Ayhan. “4721 Sayılı Medeni Kanun İle Evliliğin Genel Hükümleri Alanında Yapılan Bir Kısım Değişiklikler Üzerine Düşünceler”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4/1 (2002), 317-332. <https://izlik.org/JA74DJ27MA>
- Zevkliler, Aydın vd. *Medeni Hukuk*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2000.

Mahkeme Kararları

- AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. *Burghartz v. İsviçre*. Başvuru No: 16213/90 (22 Şubat 1994). [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-57865%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-57865%22]})
- AİHM, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi. *Ünal v. Türkiye*. Başvuru No: 48616/99 (10 Kasım 2004). [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-67482%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-67482%22]})
- Yargıtay, Yargıtay 12. Ceza Dairesi. K. 2015/2612 (16.02.2015). <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yargıtay, Yargıtay 12. Ceza Dairesi. K. 2020/5240 (19.10.2020). <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yargıtay, Yargıtay 12. Ceza Dairesi. K. 2014/18858 (29.09.2014). <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yargıtay, Yargıtay 12. Ceza Dairesi. K. 2014/18858 (29.09.2014). <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- Yargıtay, Yargıtay 2. Hukuk Dairesi. K. 2008/13614 (20.10.2008). <https://karararama.yargitay.gov.tr>